Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Aan Staatssecretaris van BZK
Van DGKR – Financiën en Ontwikkeling

TER BESLUITVORMING

Nota actief openbaar
Ja

nota

Eindrapport Universiteit van Curaçao over de voor- en nadelen van een LGO- en UPG-status

DG Koninkrijksrelaties
DGKR-DKR-Financiën en Ontwikkeling

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Contactpersoon
[redacted]

Datum
19 juni 2026

Onze referentie
2026-0000255898

Aanleiding

Naar aanleiding van de in juni 2024 ingediende motie van de leden White (GroenLinks-PvdA) en Paternotte (D66) is een onderzoek naar de voor- en nadelen van de Landen en Gebieden Overzee (LGO)- en Ultraperifere gebieden (UPG)-status uitgevoerd door de Universiteit van Curaçao (UoC) (zie bijlage 1). Het onderzoek richt zich op Aruba, Bonaire, Saba en Sint Eustatius. Curaçao en Sint Maarten hebben aangegeven geen onderdeel te willen uitmaken van het onderzoek.

Geadviseerd besluit

- U wordt geadviseerd de Kamerbrief (zie bijlage 2) te ondertekenen zodat het rapport met de Kamer kan worden gedeeld.
- U wordt geadviseerd om parallel het rapport met alle Nederlandse LGO te delen met het voorstel om deze inhoudelijk te bespreken (zie bijlagen 3 t/m 8).

Kern (inhoud)

- In het verleden zijn verschillende rapporten uitbracht over de LGO- en UPG status.
- Het uitvoeren van de motie bood de mogelijkheid om de bestaande onderzoeken te herijken. Het laatste brede onderzoek is namelijk gedaan in 2008. Sinds die tijd is er veel veranderd op het gebied van EU-wetgeving, maar ook op economisch gebied.
- Juridisch houdt een LGO-status in dat het EU-recht slechts beperkt van toepassing is, terwijl een UPG-status betekent dat het EU-recht, het acquis communautaire, in beginsel volledig van toepassing is.
- Geconcludeerd wordt dat geen van beide statussen eenduidig gunstiger is voor een eiland, omdat dit mede afhangt van de (afweging tussen) beleidsdoelen die het eiland en de lidstaat nastreven, de juridische kaders waarbinnen deze doelen kunnen worden gerealiseerd en de mogelijkheden en beperkingen (zoals uitvoeringscapaciteit) waarmee het eiland te maken heeft.
- Daarbij merken de onderzoekers ook op dat er rekening mee moet worden gehouden dat toegang tot Europese fondsen kan bijdragen aan economische ontwikkeling, maar op zichzelf geen garantie vormt voor duurzame economische groei. De maatschappelijke effecten hangen onder meer af van de wijze waarop de nieuwe status wordt geïmplementeerd en van de institutionele capaciteit waarover de betrokken overheden beschikken.

DG Koninkrijksrelaties
DGKR-DKR-Financiën en Ontwikkeling

Datum
19 juni 2026

Onze referentie
2026-0000255898

- De UoC stelt daarnaast vast dat een statuswijziging naar UPG aanzienlijke juridische verplichtingen met zich mee brengt voor de invoering, uitvoering en handhaving van regelgeving. Dit zorgt ook voor incidentele (invoering) en structurele (uitvoering en handhaving) kosten. En daarmee ook voor Europees Nederland.
- Daarbij zijn de economische voor- en nadelen van een statusverandering sterk afhankelijk van de economische kenmerken van het betreffende eiland.
- Al met al is de keuze tussen de LGO en UPG-status een samenhangende reeks strategische afwegingen en in essentie in belangrijke mate een politiek-bestuurlijke afweging.
- Een statuswijziging zou een traject van vele jaren betekenen. Gezien de huidige uitvoeringscapaciteit van de LGO is het voldoen aan het gehele EU-acquis op korte termijn niet haalbaar, en zal het aanzienlijke investeringen vergen voor een langere periode. Ook voor de periode na de statuswijziging.

Vervolgproces

- Het voorstel is om, tegelijkertijd met het delen van het rapport met alle LGO (dus ook met Curaçao en Sint Maarten), de LGO aan te bieden om een inhoudelijk gesprek te voeren over het rapport in september.
- U ontvangt een eerste voorbereiding op deze gesprekken, met een verdere duiding van het rapport, in aanloop naar uw dienstreis naar de benedenwindse eilanden in juli.
- Mede op basis van deze gesprekken zal een inhoudelijke kabinetsreactie worden verstuurd aan de Kamer. Het streven is om deze voor het einde van het jaar te versturen.